

Tafel van Vijf Muziektheater repeteert voor de muzikale 'gamevoorstelling' **De Nederlandsche Cocaïnefabriek**. De voorstelling laat jongeren in teams nadenken over drugs en drugsgeweld.

FOTO ROGER CREMIERS

REPORTAGE

Gamevoorstelling legt drugsdilemma's voor

In een Amsterdamse woonwijk stond begin vorige eeuw een cocaïnefabriek. Tafel van Vijf Muziektheater maakte er een 'gamevoorstelling' voor jongeren over. „Er ontstaat steeds meer discussie. Dat is wat we willen.”

Door onze medewerker **Joep Stapel**

Voor cocaïne van hoge kwaliteit moest je in Amsterdam zijn. Niet in een donker steegje, maar bij een grote fabriek aan de Schinkelkade in stadsdeel Oud-Zuid. De Nederlandsche Cocaïne Fabriek (NCF) produceerde een eeuw geleden 500 à 900 kilo wit poeder per jaar, legaal, voor een internationale afzetmarkt. „Hier over de vaart kwamen de schepen met coca-bladeren uit Java aan”, wijst Michiel Schreuders. Schreuders is artistiek leider van Tafel van Vijf Muziektheater en bedenker-componist van de muzikale 'gamevoorstelling' *De Nederlandsche Cocaïnefabriek*, een coproductie met Museum Huis Doorn, die donderdag in première gaat.

„De fabriek stond gewoon in een woonwijk”, zegt Schreuders in een café, tegenover de plek waar de NCF in 1900 werd opgericht. „De fabriek was meteen een commercieel succes, maar omwonenden klaagden over overlast. Eerst werd de fabriek nog uitgebreid, maar na een jaar of tien verhuisde de productie naar een locatie aan de rand van de stad, aan de Duiwendrechtsekade.” In 1962 sloot de Amsterdamse fabriek zijn deuren.

De voorstelling speelt zich af tijdens de Eerste Wereldoorlog en gaat over Lucien, vertegenwoordiger van de NCF, die voor allerlei morele dilemma's komt te staan. Steractrice Pola valt voor Luciens charmes, maar vooral voor zijn toegang tot gratis coke. Ondertussen keert een Britse soldaat zwaar verminkt terug uit de loopgraven - hij kan ook wel wat verdooving gebruiken. De drie rollen worden vertolkt door acteur Gustav Borreman,

die tijdens een repetitie in Studio de Generator in Amsterdam virtuoos schakelt tussen de personages. Drie musici, onder wie Schreuders zelf, spelen kleine rollen en becommentariëren de handeling met popliedjes.

Macaber

„We zijn een soort Grieks koor, maar ik vind het ook belangrijk dat muzikanten een rol hebben op het podium, een dubbele functie”, zegt Schreuders. Het decor oogt als een kruising tussen een drugsclub, een fabriek en een poppodium. Stampende machines suggereren een productievloer. Doan Hendriks van Theatergroep BOT bouwde een aantal geweldige instrumenten van regenpijpen, vaten, jerrycans en reageerbuizen. Die zien er niet alleen goed uit, ze klinken ook goed, blijkt tijdens de repetitie.

Tafel van Vijf Muziektheater

Hij is geen berekenende klootzak, hij zit in een systeem dat *fucked up* is

maakt voorstellingen over historische onderwerpen die een link hebben met de actualiteit. In dit geval was de kiem van het idee nogal macaber: in de week dat Schreuders in 2014 met zijn gezin naar de wijk Osdorp verhuisde, werd er in zijn straat iemand geliquideerd.

„Het politielint zat vast aan mijn tuinhek”, zegt Schreuders. „Het was een afrekening binnen de drugsmafia. Die jongen was doodgeschoten in

zijn eigen auto en die hadden ze voor zijn ouderlijk huis geparkeerd.” Het voorval zette Schreuders aan het denken: „Zo'n jongen heeft geen idee in welk schaakspel hij zit. Hij is niet *evil*, maar iemand die een verkeerde keuze heeft gemaakt.”

Toen hij zich verdiepte in de hedendaagse drugsriminaliteit, stuitte Schreuders op het verhaal van de NCF. De voorstelling is losjes gebaseerd op de roman *De handelsreiziger van de Nederlandsche Cocaïne Fabriek* (2009) van schrijver Conny Braam. Schreuders: „In het boek heeft Lucien een rauw randje, maar ik wil laten zien dat iedereen in zijn situatie terecht kan komen. Hij is geen berekenende klootzak, hij zit in een systeem dat *fucked up* is, maar lastig te stoppen. Daarom ben ik zo blij met Gustav: hij is zo innemend, je ziet meteen dat hij een good guy is.”

Schreuders zag een parallel met het heden: „Jongeren van nu komen hoe dan ook in aanraking met drugs of drugsriminaliteit. Ik wilde hen in de voorstelling zelf keuzes laten maken. Zo kwam ik op het idee van een gamevoorstelling.” Samen met decorontwerper Judith Hofland en 'gamedramaturg' Steye Hallema werkte Schreuders het idee uit. Al vóór de zomer van 2022 trokken ze met een basisversie langs middelbare scholen om het concept te testen.

Dilemma's

Jongeren vormen teams van zeven, met een teamcaptain die het scorebord bedient. Voorafgaand aan de voorstelling bezoeken ze een pop-upexpositie over de NCF die is gemaakt door Museum Huis Doorn. Tijdens de voorstelling legt acteur Bor-

reman dilemma's aan hen voor en moeten ze als team keuzes maken.

Schreuders: „Dat testen op scholen was geweldig. Je ziet meteen wat werkt en wat niet. Pas toen de game en de dilemma's goed stonden, schreef Enver Husicic de definitieve tekst, waarbij het verhaal en de game vloeiend in elkaar overlopen.” Borreman confronteert het publiek met een dilemma op een groot kartonnen bord. Als alle teams gekozen hebben, toont hij op de achterkant van het bord de consequenties van de keu-

zes. Op analoge scoreborden houden de teamcaptains drie scores bij: sociale gevolgen, gelopen risico en winst. Schreuders: „In het begin zie je dat iedereen op één lijn zit, maar naarmate de dilemma's complexer worden, ontstaat er meer discussie. En dat is precies wat we willen.”

De Nederlandsche Cocaïnefabriek door Tafel van Vijf Muziektheater. Regie: Muriël Besemer. 28/9 Theater de Krakeling A'dam (première). Tournee t/m 19/12. Speellijst: tafelvanvijf.nl

